

2025

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

MEB-AGS ÖABT

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ & İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENLİĞİ KONU ANLATIMLI

e-Kitaba ve video derslere
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Kitap

Video Ders Hediye

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. AŞ'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

MEB-AGS ÖABT Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi / İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği Konu Anlatımlı

ISBN 978-625-6128-09-5

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

Değerli Okuyucularımız,

Elinizdeki bu kitap, MEB-AGS ÖABT Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği ve İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği kapsamındaki soruları çözmek için gerekli bilgi, beceri ve teknikleri edinme ve geliştirme sürecinde siz değerli okuyucularımıza kılavuz olarak hazırlanmıştır.

Kitabın hazırlanış sürecinde, sınav kapsamındaki temel alanlarda kapsamlı alanyazın taraması yapılmış, bu kitabın gerek MEB-AGS ÖABT'de gerekse gelecekteki meslek hayatınızda ihtiyacınızı maksimum derecede karşılayacak bir başucu kitabı niteliğinde olması hedeflenmiştir.

Detaylı, güncel ve anlaşılır bir dilde yazılan konu anlatımları, her ünite içeriği ÖSYM formatına uygun, çözümlü test sorularıyla pekiştirilmiştir. Ayrıca konu anlatımlarında verilen bilgi ve çözüm tekniklerine ek olarak uyarı kutucuklarıyla önemli konulara dikkat çekilmiştir.

Yoğun bir araştırma ve çalışma sürecinde hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi pegem@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine katkıda bulunabilmek ümidiyle...

PEGEM Akademi

Kitabın içeriği, MEB'in yapacağı program değişikliği veya buna bağlı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değişiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivoasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Kitabın bölümleri altında video derslere erişim sağlayabilir.
- 3 Konu sonu testlerini çözebilir.

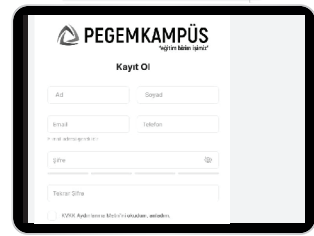

Yapay zekânın öğrenme analizini yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

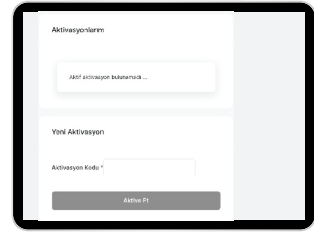
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

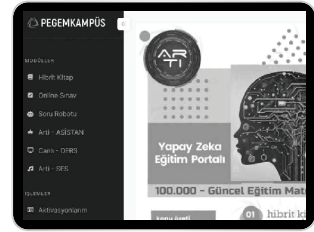
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "**Aktivasyonlarım**" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

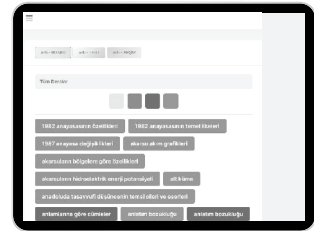
3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "**Hibrit Kitap**" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

4. Adım Yapay Zekâ Asistan

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki "**Arti-Asistan**" sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır. Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

ALAN BİLGİSİ

1. Bölüm

Kur'an'ı Kerim'in Muhtevasını
Anlamak - Tecvid ve Tefsir Usûlü

Kur'an'ın Nüzulu ve Metinleşmesi	1
Kur'an'ın Mushaflaşması	2
Kur'an'ın Okunması	5
Tefsir	7
Kur'an'da Lafızlararası İlişkiler	22
Dil Merkezli Kur'an İlimleri	23
Kur'an'da Yemin Edilen Varlıklar	24
Hurûf-ı Mukatta'a (Kesik Harfler)	25
Kur'an'da Çelişki Vehmi (Müşkilü'l - Kur'an)	25
Kur'an'ın Siyakı (Âyetler ve Sûreler Arası Münasebet)	25
Kur'an'ın İ'cazı (İ'câzu'l-Kur'an)	26
Üslûbu'l-Kur'an	27
Kur'an'ın Gramer Yapısı (İ'râbu'lkur'an)	27
Kur'an'ı Anlama ve Yorumlamada Yeni Yönelişler	29
Modernist Yönelişler	30
Türkçe Meâller ve Meâlcilik Hareketi	30
Nüzûl Sırasına Göre Yazılan Tefsirler	31
Kur'an'ı Kerim'deki Sûre İsimleri ve Anlamları	31
Tecvid	37
Çözümlü Test	45
Cevaplı Test	55

2. Bölüm

Hadis ve Hadis Usûlü

Hadis ve Hadis Usulü	58
Hadis	59
Peygamberimizi Konu Edinen Diğer İlimler	60
Hadis İlminin Alt Dalları	60
Hadis Çalışma Dönemleri	61
Temel Hadis Kaynakları Üzerinde Yapılan Çalışmalar	66
Derleme Niteliğindeki Çalışmalar	67
Belirli Konularla İlgili Çalışmalar	68
Halk Arasında Yaygın Olan Hadisleri Toplama Çalışmaları	68
Yakın Dönem Hadis Çalışmaları	70
Tarihsel Süreçte Hadis Eğitimi, Öğretimi ve Adabı	71
Hadis Öğrenim ve Öğretim Adabı	72
Ravi	73
Ravilerin Cerh ve Ta'dili	74
Ravilerin Özellikleri	74
Hadislerin Taksimi	77
Çözümlü Test	81
Cevaplı Test	86

3. Bölüm
Fıkıh - İslam Hukuku

İslam Hukukunun Mahiyeti ve Temel Özellikleri	88
Fıkıh Kavramı	88
İslam Hukuku Kavramı	89
İslam Hukukunun Oluşum Süreci ve Dönemlendirilmesi	90
Kanunlaştırma Hareketleri ve Yeni Dönem	93
İslam Hukuk Ekolleri	93
İslam Hukukunun Kaynakları	96
Yöntemler	99
Hüküm Teorisi	101
Hükümün Tanımı ve Kısımları	101
Hâkim (Hüküm Koyucu)	103
Mükellef	103
Hükme Konu Olan Fiiller	104
İctihat Teorisi	104
İslam Hukukunun Sistematiği	106
İslam Hukukunun Genel Prensipleri	108
Mülkiyet ve Akit Teorisi	108
Aile Hukuku	113
Evlenmenin Hukuki Sonuçları	115
Evliliğin Sona Ermesi (Talak)	115
Evliliğin Sona Ermesinin Sonuçları	116
Miras Hukuku	117
Ceza Hukuku	121
Çözümlü Test	126
Cevaplı Test	135

4. Bölüm
İslam İbadet Esasları

İbadet	138
İbadet Çeşitleri	138
Temizlik	141
Temizlik Aracı Olarak Su	143
Abdest	144
Mesh	145
Gusül (Boy Abdesti)	146
Teyemmüm	147
Namaz	148
Kur'an Öğrenme ve Okuyanın Hataları	153
Ezan ve Kâmet	153
Oruç	161
Zekât	165
Hac ve Umre	170
Kurban ve Adak	176
Yeminler ve Kefaretler	179
Günlük Hayatımızdaki Başlıca Haramlar - Helaller	184
Çözümlü Test	188
Cevaplı Test	193

5. Bölüm
Kelam-İslam İlahî Esasları

Kelam İlmi	196
Kelam İlminin Geçirdiği Evreler	199
Kelam İlminde Temel Meseleler	214
İman ve İman Esasları	221
İman Kavramı	221
Allah'ın Sıfatları	226
Kaderle İlişkilendirilen Bazı Kavramlar	242
Çözümlü Test	247
Cevaplı Test	251

6. Bölüm İslam Mezhepleri ve Akımları

İslam Mezhepler Tarihi	253
Diğer Din Bilimleriyle Olan İrtibatı	253
Önemli Terim ve Kavramlar.....	253
Mezhep Kavramı.....	254
Mezheplerin Ortaya Çıkış Sebepleri.....	254
Haricilik	257
Mürcie Mezhebi.....	258
Kaderiyye.....	259
Mutezile Mezhebi.....	259
Ehl-i Sünnet Ve'l-Cemaat.....	260
Ashâb-ı Rey ve Kelam Mezhepleri	262
Eş'arilik	262
Maturidilik.....	264
Şiiliğin Ortaya Çıkışı ve Kökeni	265
Zeydiyye.....	267
İsmailiyye Şiası.....	268
İmamiyye Şiası Görüşleri.....	270
Nusayrilik.....	272
Dürzilik.....	273
Yezidilik.....	275
Alevilik ve Bektaşılık	276
Alevilikte Cem Çeşitleri.....	278
Mehdilik İnancı Temelinde Oluşan Geç Dönem Mezhepler	279
Mehdilik.....	279
Ahmedilik.....	279
Babilik – Bahailik.....	280
Çağdaş İslami Akımlar.....	281
Çözümlü Test	287
Cevaplı Test.....	291

7. Bölüm İslam Tarihi

Hazreti Muhammed'in Hayatı	294
Araplarda Dinî ve Sosyo – Kültürel Hayat	297
Kutlu Doğum	302
Hz. Peygamber'in Gençliği	303
Hz. Hatice İle Evliliği.....	304
Kâbe Hakemliği	305
İslam'ın Mekke Dönemi.....	305
Hz. Muhammed'in Peygamberliğinin Başlaması.....	306
İslam'ın Medine Dönemi.....	311
Hudeybiye Anlaşması.....	318
Umretü'l – Kazâ.....	320
Müte Savaşı.....	321
Huneyn Gazvesi.....	322
Tebük Gazvesi.....	323

Heyetler Yılı.....	325
Veda Hacı ve Veda Hutbesi.....	325
Hz. Peygamber'in Vefatı Öncesinde Yaşanan Bazı Gelişmeler.....	326
Hz. Peygamber'in Vefatı	326
Hz. Peygamber'in Mirası.....	326
Hz. Muhammed'in Ahlaki Şahsiyeti, Aile Hayatı, Siyasi ve Askeri Kişiliği.....	326
Hz. Peygamber'in Aile Hayatı.....	327
Hz. Ebû Bekir Dönemi	328
Hz. Ömer	331
Hz. Osman Dönemi	336
Hz. Ali Dönemi.....	340
Hz. Hasan Dönemi	343
Emevi ve Abbasi Dönemi	344
İslam Kültür ve Uygarlığı.....	351
Türklerin İslamiyeti Kabulü	354
Çözümlü Test	360
Cevaplı Test.....	365

8. Bölüm İslam Kültür ve Medeniyeti

Kültür Unsurları.....	368
İslam Kültür ve Medeniyeti	368
İslam Medeniyetinin Doğuşu	369
İslam Medeniyetinin Özü.....	371
İslam Medeniyetinin Özellikleri	371
İslâm Medeniyeti ve İlim	372
İslam Medeniyeti ve Adalet.....	372
İslam Medeniyeti ve Hoşgörü.....	372
İslâm Medeniyetinde İnsan Hakları	373
İslam Medeniyetinin Batıya Tesirleri.....	376
İdarî ve Siyasî Kurumlar	376
İktisadi Kurumlar	381
İslam Medeniyetinde İktisadi Kurumlar	381
Beytülmal.....	381
Eğitim Öğretim Kurumları	382
Hukuk Kurumları	383
Askerî Kurumlar	385
Çözümlü Test	387

9. Bölüm İslam Sanat ve Estetiği

İslam ve Sanat	390
Erken Dönem İslam Mimarisi	392
Osmanlı Mimarisi Dönemleri.....	399
A. Erken Dönem Mimarisi (Bursa-Edirne Dönemi) ..	399
B. Klasik Dönem Mimarisi.....	400
C. Geç Dönem Osmanlı Mimarisi.....	401

Klasik Dönem Yapı Türleri	404
Dini Yapılar	404
Eğitim Yapıları	406
Sivil Yapılar	406
Askeri Yapılar	408
Hat Sanatı	408
Tezhip Sanatı	412
Ciltleme/Ciltçilik	412
Minyatür Sanatı	414
Ebru Sanatı	415
Çini Sanatı	415
Dinî Müsikisi	416
Sanat Tarihi İle İlgili Kavramlar	418
Çözümlü Test	421

10. Bölüm İslam Ahlak Felsefesi

Ahlak Kavramı	429
Ahlak İlminin Konusu ve Gayesi	430
Ahlak İle Din İlişkisi	431
İslam Ahlakının Kaynakları	432
Ahlak, Ahlak İlmi ve Ahlak Felsefesi	433
İslam Ahlak Teorileri	433
İslam Ahlak Literatüründe Kavramsal Çerçeve	442
İslam Ahlakında Reziletler (Çirkin Ahlak)	447
Aile Ahlakı	449
Ailede Karşılıklı Görevler	450
Toplumsal Ahlak İlkeleri	450
İslam Çevre Ahlakının 4 Kuramı	457
İslâm Çevre Ahlakının 8 İlkesi	458
Çözümlü Test	459
Cevaplı Test	463

11. Bölüm İslam Felsefesi

İslam Felsefesi	466
İslam Düşüncesinin Temel Sorunları	474
Rasyonel Düşünme İmkânı	485
Doğu İslam Filozofları	487
Bilgi Teorisi	488
Farabî ve Eserleri	489
İbni Sina	481
Batı Endülüs Filozofları	482
Çağdaş İslam Düşüncesi Kişiler ve Görüşler	486
Osmanlı Düşüncesi	491
Osmanlı Düşüncesinin Tarihsel Dönüşümü	491

Tarihsel Dönüşümün Tanıkları	492
Felsefe Eleştirileri ve Cevapları (Tehafütler Geleneği)	494
Ebu Hamid El – Gazali	495
Tarih Düşüncesi	497
İslam Düşüncesinin Batıya Etkisi	500
İslâm Düşüncesinin Batı'ya Geçiş Yolları	500
Batı Felsefesine Etki Eden Müslüman Filozofları	501
Çözümlü Test	503
Cevaplı Test	506

12. Bölüm Din Felsefesi

Din Felsefesi	509
Tanrının Varlığı	511
Tanrının Sıfatları	514
Kötülük Problemi	515
İnsan Hürriyeti ve Determinizm Problemi	516
Ölümsüzlük Problemi	517
Tanrı - Evren İlişkisi	518
İman Akıl ve Bilgi İlişkisi	521
Çözümlü Test	525
Cevaplı Test	530

13. Bölüm Din Sosyolojisi

Din Sosyolojisinin Doğuşu ve Gelişimi	532
Sosyoloji	532
Din Sosyolojisi	532
Yöntem ve Teknikler	533
Kurucular	535
Çağdaş Bazı Yönelimler	536
İslam Dünyasında Din Sosyolojisi	537
Türkiye'de Din Sosyolojisi	539
Cumhuriyet Dönemi	540
Dinin Sosyolojik Manası	541
Dine Sosyolojik Bakış	541
Toplumsal Değişim ve Din	543
Toplumsallaşma	547
Din Devlet İlişkileri	550
Küreselleşme ve Din	554
Kamusal Alan ve Din	556
Yeni Dinî Hareketler	559
Din ve Terör	563
Çözümlü Test	566
Cevaplı Test	571

14. Bölüm Din Psikolojisi

Din Psikolojisi Bilimi.....	573
Din Psikolojisinin Tanımı, Konusu ve Yöntemi.....	573
Din Psikolojisinin Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi.....	573
Din Psikolojisinde Yöntem.....	575
Din Psikolojisinde Araştırma Konuları	576
Din Psikolojisinin Tarihçesi	576
Psikolojide Yaklaşımlar	578
Dindarlık	580
Dinî İnancın Psikolojik Yapısı ve Tabiatı.....	596
Tanrı Kavramı ve Tanrı Tasavvuru.....	599
Dua Psikolojisi	602
Çözümlü Test	608
Cevaplı Test.....	611

15. Bölüm Din Eğitimi

Din Eğitimi	613
Din Eğitiminin Temelleri	615
İslam Eğitim Tarihi	616
Eğitim-Öğretim Kurumları.....	619
Din Eğitimi ve Öğretiminde İlkeler.....	621
Küreselleşme, Çok Kültürlülük ve Din Eğitimi	624
Kur'an'ın İnanç Farklılıklarına Yaklaşımı.....	624
Din Eğitim ve Din Hizmetlerinde İletişim	625
Rehberlik Kavramı ve İlkeleri.....	627
Çözümlü Test	631
Cevaplı Test.....	637

16. Bölüm Dinler Tarihi

Dinin Anlamı ve Değeri	639
Dinler Tarihinin Önemi ve Bir Bilim Dalı Olarak Gelişmesi	639
Dinler, Mezhepler ve Kültürler	640
Hinduizm	641
Budizm	645
Sihizm	648
Taoizm.....	649
Konfüçyanizm	650
Şintoizm.....	651
Mecusilik.....	652
Sâbilik.....	654
Yahudilik	656
Hristiyanlık.....	663
Çözümlü Test	670
Cevaplı Test.....	677

KUR'AN'IN NÜZULU VE METİNLEŞMESİ

Kur'an'ı Kerim, yüce Allah tarafından insanlığa gönderilmiş en son ilahi kitaptır. Son peygamber Hz. Muhammed'e yaklaşık yirmi üç yılda nazil olmuştur.

Kur'an'ın Nüzul Süreci: Vahiy

Sözlük Anlamı: V-h-y kelimesinin mastarı olup gizli ve süratli bildirmek, seslenmek, fısıldamak, emretmek, telkin etmek, ilham etmek, işaret etmek, yazı yazmak, bir şeyi başkasına intikal ettirmek, elçi göndermek ve içgüdü anlamlarına gelir.

Terim anlamı: Yüce Allah'ın insanlara ulaştırılmasını istediği mesajlarını peygamberlerine, alışılmışın dışında gizli bir yolla süratli bir şekilde iletmesidir.

Vahyin Başlangıcı: Hz. Aişe, Resulullah'ın vahiy başlangıcının uykuda sadık rüya görmekle olduğunu bildirmiştir. Bu arada yalnızlık kendisine sevdirmiş, Resulullah Hira Mağarası'na çekilerek ibadete dalmıştır. Bu duruma "Tahannus" denir.

Bu durum 27 Ramazan 610 tarihine kadar devam etmiştir. Bu tarihte yine Hira Mağarası'nda iken Cebrail ona gelip "Oku!" demiş Resulullah "ben okuma bilmem" cevabını vermiştir. Üçüncü defa meleğin aynı soruyu sorması sonrasında Alak sûresinin ilk beş ayeti nazil olmuştur. Korku içindeki Hz. Peygamber, Hz. Hatice'nin yanına giderek olanları anlatmıştır. Hz. Hatice Resulullah'ı teskin ettikten sonra Hz. Hatice'nin amca oğlu ve aynı zamanda bir bilgin olan Varaka b. Nevfel'in yanına götürerek olanları anlatmıştır. Varaka, Hz. Peygamber'e gelenin Cebrail olduğunu müjdelemiştir.

Sonrasında vahiy bir müddet kesilmiş (fetre-i vahiy) daha sonra Müddessir sûresinin baş tarafı nazil olmuştur.

Vahyin Çeşitleri:

- 1. Vahy-i Metlûv:** Okunan vahiydir. Kelimesi kelimesine nazil olmuş metindir. Namazlarda kıraatte okunan vahiydir. Yani Kur'an'ı Kerim'dir.
- 2. Vahy-ı Gayrı Metlûv:** Peygamber'in diliyle ifade edilen, namazlarda kıraatte okunmayan vahiydir ki Hadis-i Şerifler bu nevidendir.

Vahyin Geliş Şekilleri

Bu husus Kur'an'da Şûra sûresi 51. ayette şöyle geçmektedir:

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder." (Şûra (42), 51)

1. Allah'ın mesajları peygamberinin kalbine doğrudan yerleşmesi
2. Vahyin perde arkasından bildirilmesi
3. Sadık rüya (Bu vahiy çeşidi vahyin başlangıcında olmuştur. Sadık rüya ile hiçbir ayet ve sûrenin inmediği bildirilmektedir.)
4. Cebrail'in aslı sûretiyle görünerek vahiy getirmesi
5. Cebrail'in görünmeden çingirak sesine benzer bir vahiy getirmesi
6. Cebrail'in insan şeklinde görünmesi

Vahiy Esnasında Görülen Hâller

1. En soğuk günde bile Resulullah'ın alınının terlemesi
2. Resulullah'ın üzerine büyük bir ağırlığın çökmesi
3. Resulullah'ın yanında bazen arı uğultusuna benzer bir ses işitilmesi
4. Resulullah'ın sırt üstü yatıp üzerini örttürmesi ve yüzünün kızarması
5. Bunların dışında Resulullah'ın uykusunun gelmesi, vücudunun kaskatı kesilmesi

Vahiy ve İlham Arasındaki Farklar

1. Vahyin kaynağı belli, ilhamın kaynağı belli değildir.
2. Vahiy vasıtalı ilham ise vasıtasız olarak tecelli eder.
3. Vahiy son bulmuştur, ilham ise devam etmektedir.
4. Vahiy bağlayıcıdır, ilham ise bağlayıcı değildir.
5. Vahiy külli ve umumî, ilham ise cüz'î ve hususidir.
6. Vahiy bilgiler birbiriyle çelişmez ancak ilham bilgileri birbiriyle çelişebilir.

Vahiy Kâtipleri

Birçok sahabe vahiy kâtipliği yapmıştır. Medine Dönemi'nde Hz. Peygamber'e 65 kişi vahiy kâtipliği yapmıştır. Mekke'de ilk vahiy katibi Abdullah b. Sa'd b. Ebî Sarh', Medine'de ilk vahiy katibi Übey b. Ka'b'dir. Ondan sonra Zeyd b. Sabit vahiy kâtipliği yapmıştır.

Ebû Bekir, Ömer b. Hattab, Ali b. Ebî Tâlib, Osman b. Affan, Zübeyr b. Avvâm, Amr b. Âs, Huzeyle b. Yeman, Amir b. Führeyre, Muaviye, Abdullah b. Erkam, Talha b. Ubeydullah ve Halid b. Velid vahiy kâtiplerinden birkaçıdır.

Vahyin Yazıldığı Malzemeler

Hurma yaprakları, ince beyaz taşlar, kürek ve kaburga kemikleri, işlenmemiş deri, ince deri (rakk), çanak-çömlek parçaları, parşömen parçaları, tahta levhalar ve bez parçaları inen ayetlerin yazıldığı malzemelerdir.

Vahye Ait Bazı Terimler

El-Hadarî: Hz. Peygamber seferde değilken inen ayetler. Kur'an'ın ekserisi bu şekilde nazil olmuştur.

Es-Seferî: Seferde ve savaşta inen ayetler (Nisa sûresinin 176. Ayet).

En – Nehârî: Gündüz nazil olan vahiyler (Kur'an'ın ekserisi gündüz nazil olmuştur).

El – Leyfî: Gece inen vahiyler (Tevbe / 118).

Es – Sayfî: Yaz mevsiminde inen ayetler (Nisa sûresi 176).

Eş – Şitâî: Kış mevsiminde nazil olan ayetler (Nur sûresi 11-26. Ayetler).

El – Firâşî: Hz. Peygamber yatağında iken inen ayetler (Maide sûresi 67. Ayet).

El – Ardî: Hz. Peygamber yeryüzünde iken nazil olan ayetler.

Es – Semâî: Hz. Peygamber semada iken inen ayetler (Bakara 285. Ayet).

Vahyin Nüzul Aşamaları

Levhî mahfuzaya inmesi → Yakın sema denen Beytu'l – izzeye indirilmesi (Âlimlerin çoğunluğuna göre buraya toptan indirilmiştir.) → Hz. Peygamber'e indirilmesi şeklindedir.

Kur'an'ı Kerim'de her şeyin yüce Allah'ın ilminde olduğu ve kaydedildiği bildirilir. Bu kayıtla ilgili olarak Levh-i mahfuz, kitab-ı meknun, ümmül kitab ve kitab-ı mübin kavramları kullanılmıştır.

NOT !**Vahyin Hz. Peygamber'e Parça Parça İndirilmesinin Hikmetleri**

1. Hükümlerde mükellefiyet hususunda Müslümanlarca kolaylık sağlamıştır.
2. Çoğunluğu okuma - yazma bilmeyen Arapların Kur'an'ı okuma ve anlamaları kolaylaşmıştır.

“Biz Kur'an'ı, insanlara dura dura okusun diye âyet âyet ayırdık ve onu peyderpey indirdik.” (İsra / 106)

3. Ona inanmayanların iç yüzleri ortaya çıkmıştır.

“Münafıklar, kalplerinde olan şeyleri, yüzlerine karşı açıkça haber verecek bir sûrenin üzerilerine indirilmesinden çekinirler. De ki: ‘Siz alay ede durun! Allah, çekindiğiniz o şeyi ortaya çıkaracaktır.’” (Tevbe, 64)

4. Soru ve sorunlara anında cevap ve çözüm getirilmiştir.
5. Vahyin sürekliliği Hz. Peygamber ve ashaba moral kaynağı olmuştur.
6. Yapılan hatalar anında düzeltilmiştir.
7. Kur'an'ın ezberlenmesi ve yazılması kolaylaşmıştır.
8. Kur'an'ın önceden başkası tarafından yazıldığı şüphesini ortadan kaldırmıştır.
9. İlahi irade tarafından değiştirilmesi gereken bazı hükümlerin zamanı gelince değiştirilmesine imkân sağlamıştır. (Nasih-Mensuh)
10. Böylece edebiyatçılara meydan okumuştur.

KUR'AN'IN MUSHAFLAŞMASI

- Hz. Peygamber kendine indirilen ayetleri önce ezberler sonra tebliğ ederdi.
- Hz. Peygamber ayetleri önce erkeklere sonra kadınlara okurdu. Onu dinleyenler yazı biliyorsa yazıyorlar, yazma imkânı olmayanlar ezberliyordu.
- İnen ayetler vahiy kâtipleri tarafından yazılıyordu.
- Bu ezberleme ve yazım Hz. Peygamber hayatta olduğu sürece devam etti.
- Hz. Peygamber'in vefatı sonrasında Yemame Savaşı'nda 70 kurrâ sahabe şehit edilince Hz. Ömer'in teklifiyle Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde ayetler bir araya toplandı.
- Kur'an'ın bir araya toplanması işi Zeyd b. Sabit başkanlığında bir heyet tarafından yapıldı.

Sahabeyi Kur'an'ı Ezberlemeye Sevk Eden Sebepler

1. Güçlü bir hafızaya sahip olmaları
2. Namazda belli miktarda Kur'an okumanın gerekli oluşu
3. Kur'an'ın emir ve yasaklarına uymanın gerekli olması
4. Resulullah'ın Kur'an eğitimi ile bizzat ilgilenmesi
5. Kur'an okuyanlara verilecek sevabın büyük olması

Kur'an'ın Hz. Peygamber Dönemi'nde Bir Cilt Hâlinde Toplanmasının Sebepleri

1. Hz. Peygamber hayatta olduğu müddetçe vahyin devam ediyor oluşu
2. Ayet ve sûrelerin nüzul tarihine göre sıralanmıyor oluşu
3. Vahyin tamamlanmasıyla Hz. Peygamber'in vefatı arasındaki sürelerin kısa olması. (Âlimlerin çoğuna göre bu süre 9 gecedir.)